

Matt 18,1-14

For nogle år siden stødte jeg på sætningen: ”Vi kommer alle ind i himlen på en børnebillet”. Senere er jeg blevet klar over, at det drejer sig om en let omskrivning af en replik i Martha Christensens roman ”Rebekkas roser” (2. udg. 1990, s. 111). Sætningen er ganske dækkende for det, der er hovedsagen i denne tekst til 22. s. e. Trin. Det vender jeg tilbage til. Men først et par ord om teksten som sådan.

Matt 18,1-14 er en kompliceret tekst, der består af flere forskellige dele. Som helhed handler den om tre ting: Den handler for det første om det konkrete barn, for det andet om det at blive som barn, og for det tredje om det at have omsorg for de små.

Hovedsagen i teksten er Jesu svar på disciplenes spørgsmål. ”Hvem er størst i Himmeriget?”. Disciplene spørger efter hierarkiet i Gudsriget, der ses som en fremtidig størrelse. Men i svaret henvises til, at riget er nærværende allerede nu. Jesus kalder på et barn og sætter det i deres midte. ”Hvis ikke I vender om og bliver som børn, kommer I slet ikke ind i Himmeriget”. Sagt med andre ord: Den største er den mindste.

Gudsriget er den omvendte verden. Og det er en udfordring til vores måde at tænke på. Vi vil ikke svagheden, det lille, i os. Vi foretrækker styrken. F.eks. kan vi finde på at sige til hinanden: ”Nu er du barnlig”, og det er ikke ment positivt. Men evangeliets budskab er et andet: ”Du må gerne være lille”. Det vigtigste i livet, kærligheden og Gud selv, er ikke noget, vi kan kæmpe os frem til. Det vigtigste er det, der gives os i vores ”lillehed”.

I den midterste del af teksten møder vi nogle barske udsagn om at hugge sin fod eller sin hånd af eller rive sit øje ud – for livets skyld. Det er ord, som uden tvivl virker provokerende. Vi må derfor spørge: Skal de forstås konkret og bogstaveligt? Er det virkelig meningen, at der skulle være noget værdifuldt ved at lemlæste sig selv? Er selvlemlæstelse ikke en foragt for menneskets krop? Hvis det er meningen, hvorfor helbredte Jesus så gang på gang mennesker, som havde legemlige skavanker – lamme, halte og blinde.

Nej, det kan ikke være meningen. Og det ville også svare dårligt til det, Jesus ellers siger og gør. Ordene skal ikke forstås bogstaveligt, men billedligt. Når det er sagt, skal det tilføjes, at Jesu ord er provokerende på en anden måde: Meningen er, at vi mennesker har to muligheder. Den ene er livet, den anden er døden eller helvede. Vi kan gå ind til livet – blive levende – eller vores tilværelse kan blive et helvede. Jesus vil have os til at skille os af med det, der forhindrer os i at leve og gøre vores tilværelse til et helvede.

I den forbindelse må vi lægge mærke til, hvem de barske ord er henvendt til. De er henvendt til dem, der ringeagter de små og bringer de små til fald. Ordene er en understregning af, at vi skal fare med lempe, når vi møder det sårbare barn i et medmenneske. Som fællesskab kommer vi let til at lefle for de stærke og foragte de svage. Hvis vi ikke kan rumme barnet i hinanden, pådrager vi os en skyld, der tungere end en møllesten om halsen.

Men omvendt gælder det så også, at vi bliver sendt ud i livet med en voksens ansvar for det barnlige og svage i hinanden, samtidig med at vi får lov til at være ubetinget små og svage over for Gud. Du må godt være lille!

De magtbegærlige og selvoptagne disciple bliver altså sat på plads af Jesus. Det samme sker i fortællingen om velsignelsen af de små børn (Mark 10,13-16). ”Lad de små børn komme til mig; det må I ikke hindre dem i, for Guds rige er deres”. Også her møder vi ordene: ”Den, der ikke modtager Guds rige ligesom et lille barn, kommer slet ikke ind i det”.

Det betyder, at der både i dagens tekst og i fortællingen om Jesu velsignelse af de små børn er to pointer. Begge steder drejer det sig dels om nogle konkrete børn, dels om voksne. Barnet er et billede på livet i Guds rige, og samtidig opfordres vi alle til at blive som børn. Opfordringen til at blive som børn er en opfordring til at give afkald på anseelse, magt, rigdom og sikkerhed. Gudsriget indebærer en omvurdering af alle målestokke. ”Vi kommer alle ind i himlen på børnebillet”.

På Jesu tid blev barnet ikke regnet for noget. Det blev opfattet som en ufærdig voksen. Sådan var det blandt jøder, grækere og romere. Men evangeliet siger noget andet. Her fremhæves barnet som den, der ved sin blotte eksistens bliver et svar på disciplenes stridsspørgsmål. Ja, barnet bliver en læremester for disciplene. Vi ser en omvurdering af det traditionelle forhold mellem eleven (barnet) og læreren (mesteren). Det er den omvendte pædagogik.

Ingen i samtiden kunne altså drømme om at tage børnene alvorligt som børn. Men det gør Jesus. Han fremhæver børnene, selvom – eller netop fordi – de ingenting er. Ikke fordi børnene og andre magtesløse fortjener at være de største hos Gud, men fordi de er afhængige af Gud. Og dermed plantede Jesus den tanke i verden, som bliver gentaget ved enhver dåb: at hver eneste menneske har uendelig værdi hos Gud – uanset hvad det regnes for i verden.

Johannes Nissen